

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การที่คนเราจะมีชีวิตอยู่ในโลกด้วยความผาสุก และมีการดำรงชีพที่ควรแก่การภาคภูมิใจได้นั้น ย่อมจะต้องมีสุขภาพ พลานามัยที่สมบูรณ์แข็งแรง และมีความเป็นอยู่ในสังคม ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บและทุพพลภาพ... ความสมบูรณ์ของร่างกาย สมองและจิตใจของประชาชนในชาติ หมายถึงการมีทรัพยากรด้านกำลังคนที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศและเป็นที่ยิ่งปรารถนาของคนในสังคม ฉะนั้นการสาธารณสุขจึงเป็นทั้งแนวทางและจุดมุ่งหมายของการพัฒนาประเทศชาติ^๑

แต่เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่า ปัญหาใหญ่ของประชาชนในชนบท คือความยากจน อัตราการเกิดสูง การได้รับการศึกษาน้อย ได้รับการบริการด้านสุขภาพไม่เพียงพอ อยู่ไกลจากสถานที่ให้บริการและมีเจ้าหน้าที่ในการให้บริการไม่เพียงพอ การแก้ปัญหาจึงควรแก้ที่ต้นเหตุ คือการลดอัตราการเกิด เพิ่มบริการทางด้านสุขภาพ ให้การศึกษา ตลอดจนให้ความรู้ทางด้านสุขศึกษาแก่ประชาชน

พยาบาลเป็นบุคลากรทางด้านสาธารณสุขผู้หนึ่งที่มีบทบาทช่วยลดปัญหาดังกล่าว ด้วยการให้บริการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ควบคุมอัตราการเกิด ตลอดจนให้ความรู้ทางด้านสุขศึกษาแก่ประชาชนโดยทั่ว ๆ ไป แต่การผลิตพยาบาลที่มีประสิทธิภาพให้มีปริมาณเพียงพอกับความต้องการของประเทศชาติ ยังเป็นปัญหาสำคัญในภาวะการณปัจจุบันของประเทศไทย จากสถิติของกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๒๐ จำนวนพยาบาลของรัฐบาล รัฐวิสาหกิจ เทศบาลและเอกชนทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค รวมทั้งสิ้น ๑๔,๒๐๘ คน

^๑ กองแผนงานสาธารณสุข, "ข้อคิดบางประการเกี่ยวกับการสาธารณสุขในประเทศไทย", วารสารอนามัย ๖ (ก.ค.-ก.ย. ๒๕๒๐) : หน้า ๒๐๔.

คิดเป็นอัตราส่วนต่อจำนวนประชากรทั้งหมดเป็น ๑: ๔๔๔ คน^๑ เมื่อเปรียบเทียบกับ
มาตรฐานสากลที่กำหนดอัตราส่วนระหว่างพยาบาลต่อประชากรเป็น ๑: ๔๐๐^๒ แล้วจะเห็น
ว่าประเทศไทยยังขาดแคลนพยาบาลอยู่เป็นจำนวนมาก แต่อย่างไรก็ตาม ผู้บริหารประเทศ
ผู้บริหารพยาบาลและการศึกษาพยาบาลต่างก็ตระหนักถึงปัญหานี้เช่นกัน

ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๒๐-๒๕๒๔ รัฐ
ได้มีนโยบายที่จะให้บริการสาธารณสุขแบบผสมผสาน ทั้งในด้านการรักษาพยาบาล การป้องกัน
โรค การฟื้นฟู และส่งเสริมสุขภาพแก่ประชาชนในภูมิภาค และท้องถิ่นต่าง ๆ อย่างทั่ว
ถึง พร้อมทั้งมุ่งจะส่งเสริมสมรรถภาพ และเพิ่มจำนวนบุคลากรสาธารณสุขประเภทต่าง ๆ
ให้เพียงพอับความต้องการ จะปรับปรุงวิธีการและขยายการผลิต อบรม ฟื้นฟูสมรรถภาพ
ของบุคลากร วางมาตรการการกระจายและใช้กำลังคนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น^๓

วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย โดยการสนับสนุนของสภากาชาดไทย ได้
ตระหนักถึงความต้องการใช้พยาบาลของชาติ จึงไม่เพียงแต่ผลิตพยาบาลเพื่อไว้ปฏิบัติงาน
ในหน่วยงานของสภากาชาดไทยเท่านั้น แต่ยังได้ให้ความร่วมมือช่วยผลิตพยาบาลให้แก่
องค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งรวมถึงกรมอนามัยและโรงพยาบาลสมเด็จพระ
ยุพราช ดังนั้นขอบเขตหน้าที่และความรับผิดชอบของพยาบาลจึงเปลี่ยนแปลงไป ให้สามารถ
วางแผนและดำเนินงานปฏิบัติการพยาบาลทั่วไป และเฉพาะสาขาได้อย่างมีประสิทธิภาพ
ทั้งยังมีความรู้รอบกว้างขวางเพียงพอที่จะปฏิบัติงานตามขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบของ

^๑ กองแผนงานสาธารณสุข, ประเด็นสำคัญในการกำหนดแผนนโยบายพัฒนาการ
สาธารณสุขและวางแผนกำลังคนระยะยาว (กรุงเทพมหานคร : สามเจริญพานิช, ๒๕๒๒),
หน้า ๑๑.

^๒ สุธีรา อนุวัฒน์, "พยาบาลไทยไปทำงานต่างประเทศกับปัญหาการขาดแคลน
พยาบาล," วารสารข้าราชการ ๑๘ (ตุลาคม ๒๕๑๔): หน้า ๓๑.

^๓ กระทรวงสาธารณสุข, โครงการพัฒนาสาธารณสุข ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจ
สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๔ (กรุงเทพมหานคร : กระทรวงสาธารณสุข, ๒๕๒๐-๒๕๒๔),
หน้า ๓๔.

คนได้โดยอิสระ ด้วยความมั่นใจ สามารถเป็นผู้นำเจ้าหน้าที่ในสายงานการพยาบาลและ
ผู้นำชุมชนในการพัฒนาอนามัย หรือการส่งเสริมให้ผู้ป่วยประสพทุกขภัยได้ด้วย^๑

การส่งเสริมปรับปรุงมาตรฐานการศึกษาพยาบาลให้สูงขึ้นย่อมเป็นสิ่งจำเป็น
เพราะการจะมีพยาบาลที่สามารถให้บริการแก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น พยาบาล
เหล่านั้นต้องได้รับการศึกษา ผ่านการฝึกฝนอบรมเป็นอย่างดีมาก่อน ประเทศยิ่งเจริญขึ้นก็
ยิ่งมีความจำเป็นต้องผลิตพยาบาลที่มีคุณภาพสูงขึ้น เพราะวิชาชีพพยาบาลเป็นบริการที่จำเป็น
ต่อสังคม มีความเกี่ยวข้องกับโดยตรงต่อสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของชีวิตประชาชน^๒

ดังนั้นวิทยาลัยพยาบาลจึงได้มีการปรับปรุงหลักสูตรจากระดับอนุปริญญามาเป็น
ระดับปริญญาตรี เพื่อผลิตพยาบาลศาสตร์บัณฑิต ทั้งนี้เพื่อเป็นการสนองต่อนโยบายของรัฐ
ความต้องการของผู้เรียน ผู้ใช้ผลผลิตและสังคม ซึ่งเริ่มตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๒๑ เป็นต้นไป

แต่การผลิตพยาบาลศาสตร์บัณฑิตให้มีทั้งปริมาณและคุณภาพนั้น ย่อมประสบกับปัญหา
ต่าง ๆ หลายประการ เช่น

๑. ปัญหาการขาดแคลนครู ระบบการศึกษาพยาบาลที่ดีมีคุณภาพและประสิทธิภาพ
สูงนั้นย่อมต้องอาศัยสัดส่วนของครูต่อนักศึกษาที่เหมาะสมกัน สำหรับวิชาชีพพยาบาลถือว่าเป็น
เป็นลักษณะวิทยาศาสตร์การอนามัย ต้องมีอัตราส่วนระหว่างอาจารย์ต่อนักศึกษาเป็น ๑ ต่อ
๔

๒. ปัญหาเรื่องประสิทธิภาพของการศึกษา ปัญหาเหล่านี้เป็นความเกี่ยวข้องกับปัญหา

วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย, "วัตถุประสงค์ในการ เสนอหลักสูตร" หลักสูตร
พยาบาลศาสตร์บัณฑิต (กรุงเทพมหานคร : วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย, ๒๕๒๑),
หน้า ๑. (ยศลำเนา)

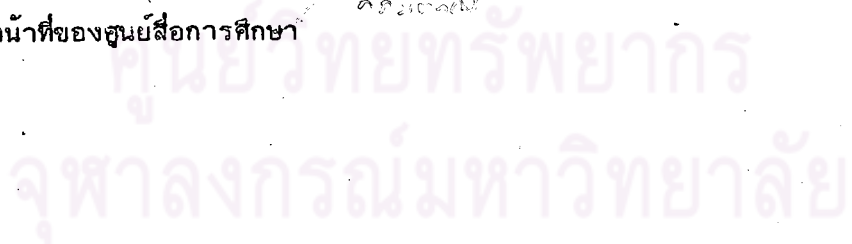
^๒จันทร์ เทัญ ศิรินาม, "ความคิดเห็นของนักศึกษาพยาบาลเกี่ยวกับการบริหาร
ของวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ศึกษาศาสตร์ วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๗), หน้า ๓.

ด้านเทคนิค วิธีสอน และวัสดุอุปกรณ์การสอนที่มีอยู่อย่างจำกัดด้วย

จากปัญหาเหล่านี้ทำให้นักเรียน และ เทคโนโลยีทางการศึกษามีบทบาทสำคัญมากขึ้นในการช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพ การเรียนการสอนในวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย แต่เนื่องจากปัจจุบันยังไม่มีศูนย์รวบรวมและผลิตอุปกรณ์การเรียนการสอนโดยเฉพาะ ดังนั้น ครูผู้สอนจึงอาจประสบปัญหา เรื่องความไม่สะดวกในการผลิตและการใช้วัสดุอุปกรณ์ได้ ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าสมควรจะได้มีการสำรวจสถานภาพทางวัสดุทัศนศึกษาของวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย และควรมีโครงการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาขึ้น เพื่อ เป็นแหล่งกลางในการให้บริการ จัดหา ซ่อมแซม ควบคุม และบริหารงานด้านวัสดุทัศนศึกษา อันจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอน ทำให้ได้พยาบาลศาสตร์บัณฑิตที่มีคุณภาพสูงขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- ๑. เพื่อวิเคราะห์สถานภาพทางวัสดุทัศนศึกษา และ เทคโนโลยีทางการศึกษา ในปัจจุบันของวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย
- ๒. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาการใช้ การบริการ การผลิตสื่อการศึกษาของอาจารย์ ในวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย
- ๓. เพื่อสำรวจความเห็นและความต้องการต่อการจัดบริการของศูนย์สื่อการศึกษา
- ๔. เพื่อเสนอแนะโครงการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา การดำเนินการด้านบริหาร และหน้าที่ของศูนย์สื่อการศึกษา

เฉลิมศรี สุวรรณเจดีย์, "การสร้างบทเรียนแบบโปรแกรม เรื่องการพยาบาลผู้ป่วยโรคไตเรื้อรัง อาเตอร์ สำหรับนักศึกษาพยาบาลระดับอนุปริญญา" (วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาพยาบาลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๐, หน้า ๔.

ขอบเขตของการวิจัย

๑. การวิจัยนี้มีมุ่งสำรวจเฉพาะปัญหาการใช้ การบริการ และการผลิตสื่อการศึกษา รวมทั้งความเห็นและความต้องการต่อการจัดบริการของศูนย์สื่อการศึกษาของอาจารย์ในวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในภาคปลายปีการศึกษา ๒๕๒๑ โดยมีได้วิจัยเกี่ยวกับความต้องการของนักศึกษา

๒. สำรวจชนิด ประเภท จำนวน และสภาพของวัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่ในวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย ปีการศึกษา ๒๕๒๑

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑. จะได้ทราบถึงสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการทางวัสดุทัศนศึกษาของวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย

๒. เป็นแนวทางในการเสนอเพื่อจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาสำหรับวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย

๓. เป็นแนวทางในการบริหารและการจัดให้บริการของศูนย์สื่อการศึกษาวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

๑. ศึกษาจากหนังสือ เอกสารอ้างอิง และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง

๒. ออกแบบสำรวจประเภท ชนิด จำนวน สภาพและความถี่ในการใช้ เครื่องมือและวัสดุทัศนศึกษาต่าง ๆ ที่มีอยู่ในวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย

๓. ส่งแบบสอบถามผู้บริหาร อาจารย์ในวิทยาลัยและผู้ให้บริการทางวัสดุทัศนศึกษา ในวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย เพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับความรู้และประสบการณ์ทางวัสดุทัศนศึกษาตลอดจนปัญหาเกี่ยวกับการใช้ และความต้องการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา

๔. รวบรวมแบบสอบถามและวิเคราะห์ข้อมูล

๕. ศึกษาข้อมูลที่ได้ เพื่อเสนอแนะโครงการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาสำหรับวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย

นิยามของคำต่าง ๆ

ศูนย์สื่อการศึกษา หรือศูนย์โสตทัศนศึกษา หมายถึง หน่วยงานกลางซึ่งมีหน้าที่ในการดำเนินงาน และบริการด้านโสตทัศนศึกษาแก่คณาจารย์ และนักศึกษาของวิทยาลัย เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

โสตทัศนศึกษา หมายถึง การศึกษาเกี่ยวกับโสตทัศนอุปกรณ์ทุกด้าน เพื่อหาทางนำเอาโสตทัศนอุปกรณ์มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนมากที่สุด

โสตทัศนอุปกรณ์ หมายถึง อุปกรณ์การสอนต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นวัสดุ เครื่องมือ หรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้เสนอสามารถนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอน โดยอุปกรณ์เหล่านั้นจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยผ่านประสาทสัมผัสของผู้เรียน

โสตทัศนวัสดุ หมายถึง โสตทัศนอุปกรณ์ หรือสื่อการศึกษา

อาจารย์ หมายถึง ผู้ทำการสอนประจำในวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทยในภาคปลายปีการศึกษา ๒๕๒๑

ผู้บริหาร หมายถึง อาจารย์ผู้บริหารงานระดับหัวหน้าฝ่าย และหัวหน้าแผนกวิชาในวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย ในภาคปลาย ปีการศึกษา ๒๕๒๑

ผู้ให้บริการ หมายถึง ผู้ให้บริการด้านโสตทัศนอุปกรณ์ในวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย ภาคปลาย ปีการศึกษา ๒๕๒๑

การสำรวจการวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ฟรานซิส เอ็น โนเอล (Francis N. Noel) ได้กล่าวถึงความรับผิดชอบ และการดำเนินงานของหัวหน้าและผู้ช่วยหัวหน้าศูนย์โสตทัศนศึกษาไว้ดังนี้

- ๑. ประเมินผล และ เลือกเครื่องมือ และวัสดุโสตทัศนศึกษา
- ๒. ให้คำแนะนำการใช้เครื่องมือ และวัสดุโสตทัศนศึกษาในโรงเรียน

๓. บริการให้คำปรึกษา แนะนำแก่ครู อาจารย์ใหญ่ ศึกษานิเทศก์ ครูโสตทัศนศึกษาสถานศึกษา และกรรมการอื่น ๆ ในเรื่องกิจกรรมและปัญหาของงานโสตทัศนศึกษา

๔. ดำเนินการฝึกอบรม บุคลากรในโรงเรียน

๕. ทดลอง ค้นคว้า วิจัย เพื่อประเมินผล การใช้วัสดุโสตทัศนศึกษา และความต้องการในการผลิตวัสดุโสตทัศนศึกษาในอนาคต

๖. ผลิตวัสดุโสตทัศนศึกษา เพื่อสนองความต้องการของหลักสูตรพิเศษ

๗. แปลความหมายของโสตทัศนศึกษา ในหลักสูตรของโรงเรียน ให้บุคลากรในโรงเรียนและบุคคลภายนอกเข้าใจ^๑

ค.ศ. ๑๙๔๑ เฟรด ฮาเคลอโรด และวิลเลียม อัลเลน (Fred Harclerod and William Allen) คณะกรรมการดำเนินงานศูนย์โสตทัศนศึกษา แห่งมลรัฐแคลิฟอร์เนีย ได้ให้แนวคิดในการจัดระเบียบ และดำเนินการหน่วยงานโสตทัศนศึกษาไว้ดังนี้

๑. หน่วยงานโสตทัศนศึกษา ต้องระบุหน้าที่หลักไว้อย่างชัดเจน และหน้าที่นั้นต้องส่งเสริมหลักสูตร

๒. อาคารสถานที่ของหน่วยงานโสตทัศนศึกษา ต้องมีเนื้อที่สำหรับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน รับ-จ่าย งานกราฟิก และซ่อมบำรุงเครื่องมือ

๓. ควรตั้งงบประมาณในการใช้จ่ายแต่ละปีไว้อย่างรัดกุม

๔. บุคลากรควรประกอบด้วย ผู้รับประกาศนียบัตร หรือปริญญาบัตรทางโสตทัศนศึกษาและทางสายวิชาอื่น ๆ

๕. การดำเนินงานด้านเทคนิค เช่น การเลือกซื้อ การจัดแบ่งหมวดหมู่ การเก็บรักษา การบริการนำส่ง และรับกลับ

^๑Francis N. Noel, "Principles of Administering Audio-Visual Programs", Audio-Visual Materials of Instruction. (Chicago : University of Chicago Press 1949), P.194.

๖. ควรพิจารณาระบบการบริหารงานว่าเป็นแบบการกระจายอำนาจ หรือการรวมอำนาจ

๗. ควรมีการประชาสัมพันธ์ เพื่อความเข้าใจอันดีระหว่างหน่วยงานโสตทัศนศึกษา และผู้ใช้บริการ

ค.ศ.๑๙๕๒ สมาชิกสมาคมโสตทัศนศึกษาแห่งรัฐโอเรกอน ได้พยายามวิเคราะห์หน้าที่ความรับผิดชอบของหัวหน้าศูนย์สื่อการศึกษาไว้ ๔ ประการคือ

๑. งานด้านบริหาร (Administration) คือการรวบรวมวัสดุอุปกรณ์ทั้งหมดไว้ในศูนย์ เพื่อให้บริการแก่คณะต่างๆ ควบคุมการบริหารกาดำเนินงาน การเลือกซื้อวัสดุอุปกรณ์ใหม่ ๆ ตลอดจนรายงานและเก็บสถิติการใช้เครื่องมือ และวัสดุโสตทัศนศึกษาของอาจารย์และนักศึกษา

๒. งานด้านประชุมอบรม (Supervision) คือ ช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ฝ่ายโสตทัศนศึกษาของคณะต่าง ๆ ให้การอบรมแก่คณาจารย์ ในการผลิตเครื่องช่วยสอน และรู้แหล่งวิทยาการ ในชุมชนเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ต่อการเรียนการสอน

๓. งานด้านให้คำปรึกษาหารือ (Advisory) ได้แก่เป็นที่ปรึกษาของผู้บริหารในด้านการออกแบบอาคารใหม่ งานร่างหลักสูตร และการเลือกใช้โสตทัศนอุปกรณ์

๔. งานด้านเทคนิค (Technical) ได้แก่การบำรุงรักษา ซ่อมแซม ผลิตหรือแนะนำการผลิตวัสดุโสตทัศนศึกษา ตลอดจน ฝึกครูและนักเรียนในการใช้เครื่องมือโสตทัศนศึกษา^๒

^๑Fred Harcleroad and William Allen, Audio-Visual Administration. (IOWA : WM.C. Brown Co., 1951), P. 16-20.

^๒Carlton W.H. Erickson, "The Audio-Visual Director Views his Job", Administering Instructional Media Programs, (New York : The Macmillan Company, 1971), P. 19-20.

๔

ค.ศ. ๑๙๖๕ รัฐอลาสก้าภาคตะวันออกเฉียงใต้ ได้จัดทำโครงการจัดตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษาเสนอโครงการโดยสรุปดังนี้

๑. ควรจัดตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษาในบริเวณที่เป็นส่วนกลางของโรงเรียนและมีเนื้อที่กว้างขวาง เพื่อเก็บเครื่องมือ และวัสดุโสตทัศนศึกษา

๒. หน้าที่ของศูนย์โสตทัศนศึกษา ได้แก่

๒.๑ จัดกล่องบรรจุโสตทัศนอุปกรณ์ เพื่อส่งไปตามโรงเรียนต่าง ๆ

๒.๒ จัดห้องสมุดให้มีหนังสือทุกสาขาวิชา และจัดหาโสตทัศนอุปกรณ์เพื่อให้บริการแก่ครูมากขึ้น

๒.๓ จัดทำหน่วยโสตทัศนศึกษาเคลื่อนที่

๒.๔ ซ่อมแซม บำรุง ทดลองใช้ ติดต่อฟิล์มภาพยนตร์และการบันทึกเสียง^๑

ค.ศ. ๑๙๖๗ โรเบิร์ต ซี ไวส์แมน (Robert C. Wiseman) แห่ง Eastern Illinois University ได้ทำการสำรวจงานของผู้บริหารศูนย์โสตทัศนศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษากิจกรรมประจำของผู้บริหารศูนย์โสตทัศนศึกษาและทัศนคติของเขาต่อกิจกรรมเหล่านี้

ผลการสำรวจพบว่า งานส่วนใหญ่ของศูนย์โสตทัศนศึกษามักเกี่ยวข้องกับงานบริหารงานที่เกี่ยวข้องรองลงมาก็คือ การเป็นที่ปรึกษา งานผลิต และงานด้านเสมียน และได้ให้ความเห็นว่า การปฏิบัติงานด้านบริหาร ควรกระทำควบคู่ไปกับการผลิต การประเมินผล การเลือกวัสดุอุปกรณ์ การจัดรวบรวมเป็นหมวดหมู่ ตลอดจนให้การอบรมอาจารย์ประจำการ จะทำให้ผลงานนั้นมีค่าที่สุด^๒

^๑ Centralized Audio-Visual Center Propoxed for Southeast Alaska, Audio-Visual Instruction 10 (October 1966) : 880.

^๒ Robert C. Wiseman, "The A.V. Director'S Job Is Studied", Audio-Visual Instruction 6 (June - July 1967) : 640.

พ.ศ.๒๕๒๑ นายธีรกุล ศรีจันทร์พงศ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง โครงการจัดตั้งศูนย์
โสตทัศนศึกษาของมหาวิทยาลัยขอนแก่น เพื่อเสนอแนะโครงการดำเนินงานด้านบริหารและ
หน้าที่ของศูนย์โสตทัศนศึกษา ตามความต้องการของอาจารย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ผลการ
วิจัยสรุปได้ดังนี้

๑. มหาวิทยาลัยขอนแก่นมีโสตทัศนอุปกรณ์อยู่บ้างแล้ว
๒. อาจารย์ส่วนมากมีความต้องการโสตทัศนอุปกรณ์ประเภทหุ่นจำลอง และ เครื่อง
มือที่ใช้สำหรับการทดลอง สาธิต โสตทัศนอุปกรณ์ที่ต้องการรองลงมาคือ เครื่องอัดสำเนา
ห้องฉายโทรทัศน์วงจรปิด และ เทปโทรทัศน์ ส่วนภาพยนตร์ ๘ ม.ม. และฟิล์มจุลมีความจำ
เป็นน้อย
๓. การดำเนินงานด้านโสตทัศนศึกษาของมหาวิทยาลัย ยังขาดระเบียบการรับ
ผิดชอบ ผู้นำและการดำเนินงานด้านโสตทัศนศึกษาส่วนกลาง ซึ่งเป็นอุปสรรคในการใช้บริ-
การโสตทัศนศึกษา

และได้เสนอแนะให้จัดตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษา ขึ้นเป็นส่วนกลางเทียบเท่ากองขึ้น
ต่อสำนักงานอธิการบดี ส่วนการดำเนินงานโสตทัศนศึกษาส่วนคณะ ควรให้มีเครื่องมือและ
วัสดุส่วนคณะ และแต่งตั้งผู้รับผิดชอบดำเนินงาน^๑

พ.ศ.๒๕๑๓ นายวิเชียร นิตยะกุล ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับศูนย์โสตทัศนศึกษา
ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อสำรวจวิเคราะห์สำหรับดำเนินการจัดตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษา
ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในด้านหน้าที่ การบริการ เครื่องมือและวัสดุโสตทัศนศึกษา สึก-
ษาทัศนคติ ความคิดเห็น และปัญหาการใช้ โสตทัศนอุปกรณ์ ของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยปรา-
กฏว่า

^๑ธีรกุล ศรีจันทร์พงศ์, "โครงการจัดตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษาของมหาวิทยาลัย
ขอนแก่น", (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาด้านบริหารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๑๓), หน้า ๕๕ - ๖๐.

๑. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีไอศหตุศนุปรกรณที่ใชใ้ในการบรรยายและการผลิต
จำนวนมาก
๒. อาจารย์ส่วนมาก มีประสบการณ์เกี่ยวกับไอศหตุศนุศึกษาณ็อย
๓. อาจารย์ชอบใชใ้ไอศหตุศนุปรกรณเป็นบางครั้ง
๔. อาจารย์ส่วนมากมีความเห็นว่ ควรมีสุนยไอศหตุศนุศึกษา
๕. อาจารย์ส่วนมากต้องการใชใ้ไอศหตุศนุปรกรณประเภทเครื่องขยายเสียง สไลด์
ห้องฉาย แผนภูมิ ภาพถ่าย แผนสถิติ ภาพวาด เครื่องถ่ายเอกสาร
๖. อาจารย์ส่วนมากต้องการคำแนะนำ การฝึกอบรมเกี่ยวกับไอศหตุศนุปรกรณ
ต้องการเครื่องมือและวัสดุเพื่อผลิตไอศหตุศนุปรกรณประเภทแผนภูมิ กราฟ แผนภาพ และ
ภาพถ่าย

และได้เสนอแนะให้รวมงานห้องสมุดและสุนยไอศหตุศนุศึกษา ที่จะตั้งขึ้นใหม่ เข้า
ด้วยกัน เป็นสุนยวัสดุการศึกษากลาง ขึ้นตรงต่อสำนักงานอธิการบดี เพื่อให้บริการด้านไอศ
หตุศนุปรกรณและวัสดุสิ่งพิมพ์รวมทั้งการดำเนินการควบคุมสุนยวัสดุการศึกษาของคณะต่าง ๆ^๑

พ.ศ.๒๕๑๖ นางสาวยุวณูช บวรสุขประชา ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาการ
บริหารงานสุนยไอศหตุศนุศึกษาของวิทยาลัยครูในภาคกลางของไทย" เพื่อศึกษาปัญหาต่าง ๆ
เกี่ยวกับการบริหารงานสุนยไอศหตุศนุศึกษา ของวิทยาลัยครู ในภาคกลางของประเทศไทย
ในเรื่องเกี่ยวกับการบริหาร การจัดบุคลากร การใช้ไอศหตุศนุปรกรณของอาจารย์ การบริหาร
การผลิตและงบประมาณผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

๑. การดำเนินงานบริหารงานสุนยไอศหตุศนุศึกษา มีปัญหาด้านการจัดเวลาอบรมและ
การฝึกใช้ไอศหตุศนุปรกรณ รวมทั้งการสร้างควมสัมพันธ์กับชุมชนยังมีน้อย

วิเชียร นิตยะกุล, "สุนยไอศหตุศนุศึกษาของมหาวิทยาลัย : โครงการจัดตั้งสุนย
ไอศหตุศนุศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่" (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชาไอศหตุศนุศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๓), หน้า ข - ง.

๒. การจัดเจ้าหน้าที่บริการและผลิตวัสดุกราฟิก ยังไม่เพียงพอ

๓. วิทยาลัยครูบางแห่ง ไม่มีอาคารสถานที่เพียงพอ เช่นขาดห้องผลิตโสตทัศนอุปกรณ์ ห้องฉายภาพยนตร์ ห้องสมุดโสตทัศนศึกษา และห้องเรียนจำนวนมาก ไม่มีเครื่องอำนวยความสะดวกสำหรับการใช้โสตทัศนอุปกรณ์

๔. ปัญหาในด้านการใช้โสตทัศนอุปกรณ์ คือ

๔.๑ อาจารย์ส่วนใหญ่ใช้โสตทัศนอุปกรณ์ประกอบการสอนน้อย

๔.๒ การบริการและการผลิตโสตทัศนอุปกรณ์ ยังจัดเตรียมไม่พอและไม่สอดคล้องกับเนื้อหาในทุกวิชา

๕. ศูนย์โสตทัศนศึกษาบางแห่งมีงบประมาณไม่เพียงพอ

ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ดังนี้

๑. ควรเพิ่มช่างเทคนิค และช่างวาดเขียน ซึ่งมีความรู้ต่ำกว่าปริญญาตรี เพื่อช่วยบริการและผลิตโสตทัศนอุปกรณ์

๒. ลดชั่วโมงสอนของผู้บริหารศูนย์โสตทัศนศึกษา หรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีเวลาทำงานด้านนี้ได้เต็มที่

๓. ปรับปรุงห้องเรียนให้มีเครื่องอำนวยความสะดวกสำหรับการใช้โสตทัศนอุปกรณ์

พ.ศ.๒๕๑๗ จุฬาลักษณ์ โขติภักดิ์ ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์โสตทัศนอุปกรณ์ในโรงเรียนพยาบาล เขตกรุงเทพมหานคร สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

๑. โรงเรียนและวิทยาลัยพยาบาลทุกแห่ง มีโสตทัศนอุปกรณ์ประเภทโสตทัศนวัสดุ เช่น สไลด์ ๒" x ๒" ทุนจำลอง แผนภูมิ ของจริง เป็นต้น จำนวนมากพอสมควร แต่มีเครื่องมือโสตทัศนน้อย ไม่พอกับความต้องการของอาจารย์ โสตทัศนอุปกรณ์ที่มีอยู่ส่วนใหญ่อยู่ในสภาพที่ใช้การได้ดี

วิญนุช บวรสุขประชา, "ปัญหาการบริหารงานศูนย์โสตทัศนศึกษาของวิทยาลัยครูในภาคกลาง" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๖), หน้า ๖๓ - ๖๖.

๒. ทุกสถาบันมีบริการพิมพ์-คืนวัสดุอุปกรณ์ทุกประเภท อาจารย์ส่วนใหญ่ รู้จักเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ให้เหมาะสม แต่ยังมีค่าใช้จ่ายกระดาษเป็นอุปกรณ์การสอน

๓. โรงเรียนและวิทยาลัย ยังไม่มีการวางโครงการและวัตถุประสงค์สำหรับงานโสตทัศนศึกษาไว้อย่างแน่นอน การบริการต่าง ๆ ยังขาดหลักเกณฑ์

๔. อาจารย์พยาบาลมีปัญหาเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์จำนวนจำกัด
ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ดังนี้

๑. โรงเรียนและวิทยาลัยควรสำรวจสถานภาพทั่วไปทางโสตทัศนศึกษา แล้วจัดวางโครงการและวัตถุประสงค์สำหรับงานโสตทัศนศึกษาไว้ให้เป็นที่แน่นอน และชัดเจน

๒. จัดสรรงบประมาณสำหรับวัสดุสิ้นเปลือง และการซ่อมบำรุงนอกเหนือไปจากงบประมาณซื้อวัสดุอุปกรณ์เพิ่มขึ้นในแต่ละปี

๓. จัดหาบุคลากร และสถานที่สำหรับให้บริการโสตทัศนศึกษา

๔. โรงเรียนและวิทยาลัยควรจัดให้มีการฝึกอบรมวิชาโสตทัศนศึกษา แก่อาจารย์ประจำการ และแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างอาจารย์แต่ละสถาบัน เพื่อเป็นการกระตุ้นให้อาจารย์ตื่นตัว และก้าวทันความเจริญรุดหน้าของเทคโนโลยีทางการศึกษาต่าง ๆ

พ.ศ.๒๕๑๔ นายมานิต ยอคมเมือง ได้ทำการวิจัย และเสนอแนะโครงการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาสำหรับวิทยาลัยครูอุบลราชธานี สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้คือ

๑. วัสดุอุปกรณ์ของวิทยาลัยมีอยู่จำนวนไม่น้อย แต่การจัดกระจายตามหมวดวิชาต่าง ๆ

๒. อาจารย์และนักศึกษาส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา และให้คำแนะนำเป็นเอกเทศสังกัดผู้อำนวยการ

๓. ปัญหาที่อาจารย์ประสบมากคือ การขาดสื่อการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาต่าง ๆ

จุฬาลักษณ์ โชติกสถิตย์, "การใช้ประโยชน์วัสดุอุปกรณ์ในโรงเรียนพยาบาล เขตกรุงเทพมหานคร" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ แผนกวิชาโสตทัศนศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๗), หน้า ๖ - ๗.

๔. อาจารย์และนักศึกษาต้องการได้รับการอบรมเกี่ยวกับการผลิต และการใช้
โสตทัศนูปกรณ์มาก

พร้อมทั้ง เสนอแนะให้จัดตั้งคณะกรรมการ ศึกษาพิจารณาโครงการอย่างละเอียด
เพื่อวางแผนและกำหนดนโยบายล่วงหน้า โดยให้ครูอาจารย์ และนักศึกษา ตลอดจนชุมชน
ได้ประโยชน์จากโครงการนี้มากที่สุด และควรของบประมาณ สนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ชั้นผู้ใหญ่

พ.ศ.๒๕๒๐ นางสาวสุพัตรา สกุลครุ ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการจัดตั้งศูนย์
สื่อการศึกษาสำหรับโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา พร้อมกับเสนอแนะโครงการจัดตั้ง การดำ-
เนินงาน งบประมาณและหน้าที่ของศูนย์สื่อการศึกษา ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้คือ

๑. อาจารย์ส่วนใหญ่ รู้จักแต่ไม่เคยใช้โสตทัศนูปกรณ์ประเภทต่าง ๆ แต่มีความ
เห็นว่ามีควมจำเป็นต่อการสอน

๒. ปัญหาในการใช้ ได้แก่การมีโสตทัศนูปกรณ์จำนวนจำกัด ใช้ในวงจำกัด เฉพาะ
อาจารย์กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง อุปกรณ์ที่มีอยู่ ไม่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา และขาดผู้ให้บริการที่มีความ
รู้โดยตรง

๓. อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการจัดบริการให้ทั้งอาจารย์และนักเรียน และ
ต้องการเพิ่มประสบการณ์เกี่ยวกับการผลิตและการใช้

๔. โสตทัศนูปกรณ์อยู่ในสภาพที่ตีหลายชนิด แต่ไม่เพียงพอ และกระจัดกระจาย

๕. อาจารย์ส่วนใหญ่ เห็นความจำเป็นในการจัดตั้งศูนย์

และมีข้อเสนอแนะให้สำรวจสภาพและรายการโสตทัศนูปกรณ์ที่มีอยู่ ควร
จัดหาโสตทัศนวัสดุและอุปกรณ์การสอนให้เพียงพอ และสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา ควรพิจารณา
จัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา โดยยึดหลักให้อาจารย์ และนักเรียนได้ประโยชน์มากที่สุด พร้อมกับ

มานิต ยอดเมือง, "โครงการเสนอแนะ เพื่อจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาสำหรับ
วิทยาลัยครูอุบลราชธานี" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาโสตทัศนศึกษาบัณฑิตวิท-
ยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๔), หน้า ๑๒๘ - ๑๓๒.

พิจารณาดำเนินงาน และจัดหาบุคลากรที่เหมาะสม มาดำเนินงานศูนย์อย่างมีประสิทธิภาพ^๑

พ.ศ.๒๕๒๑ ร่มภา ไตขิละสุนทร ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการจัดตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษาของหน่วยงานประชาสัมพันธ์จังหวัดแห่งประเทศไทย เพื่อสำรวจความต้องการ และความคิดเห็นของหัวหน้าหน่วยงานราชการ และอาจารย์ใหญ่ของโรงเรียนในจังหวัดนั้น ๆ ต่องานโสตทัศนศึกษา ศึกษาถึงสภาพ ของงานการประชาสัมพันธ์ในจังหวัด พร้อมทั้งสำรวจ วิเคราะห์ข้อมูล สำหรับการดำเนินการและเสนอแนะโครงการจัดตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษาของหน่วยงานประชาสัมพันธ์จังหวัดแห่งประเทศไทย สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

๑. ขาดผู้มีความรู้ และดำเนินงานด้านนี้อย่างจริงจัง และมีบุคลากรในด้านการบริการไม่เพียงพอ 004436

๒. จังหวัดมีโสตทัศนอุปกรณ์ไม่เพียงพอ และไม่มีแหล่งยืมอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ต้องการ

๓. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่า มีความจำเป็นมากในการจัดตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษาและควรอยู่บริเวณเดียวกับงานประชาสัมพันธ์จังหวัด

และได้เสนอแนะให้มีการอบรมวิธีการใช้ การจัดโสตทัศนอุปกรณ์ จัดผู้บริหารงานและบุคลากรที่มีคุณสมบัติเหมาะสมให้เพียงพอ พร้อมทั้งเสนอให้จัดตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษาขึ้นโดยรีบด่วน เพื่อสนับสนุนงานประชาสัมพันธ์ งานพัฒนาประเทศและการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของชาติให้ได้ผลเร็วที่สุด^๒

^๑สุพิศรา สกลครู, "โครงการเสนอแนะเพื่อจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา สำหรับโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ แผนกวิชาโสตทัศนศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๐), หน้า ๘๖.

^๒ร่มภา ไตขิละสุนทร, "โครงการจัดตั้งและดำเนินงานศูนย์โสตทัศนศึกษาของหน่วยงานประชาสัมพันธ์จังหวัดแห่งประเทศไทย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ แผนกวิชาโสตทัศนศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๑), หน้า ๗๑ - ๗๒.